

Novák István főépítésszel, Szeged szépítéséről

Utak, terek és forintok

Bár sokat szépült Szeged az elmúlt években, rengeteg feladatot kell még megoldania a város vezetésének ahhoz, hogy az itt élők még komfortosabb városban lakjanak – nyilatkozta lapunknak a megyeszékhely főépítésze.

Nyolcadik éve Szeged főépítésze Novák István. A hatvanötödik születésnapját a napokban ünneplő építész az elmúlt esztendőkre visszatekintve két korszakot említ. Az elsőben, vagyis 1995 és 1998 között a településrendezési tervek előkészítése adta a legtöbb feladatot a főépítési irodának, s elmondható, Szeged a magyar városok közül az elsők között említhető, ahol kimunkált városrendezési tervek kerülnek szóba. Ezek az elképzelések jó alapot biztosítottak a második ciklus munkálataihoz. 1998 és 2002 között részben ezekre építve készült el a Belváros rekonstrukciójának első üteme, ekkor szépült meg a Kárász utca, a Klauzál tér, mint ahogy a szegedi vár és környéke is. Megkezdődött „Szeged, a fény városa” program is, s ma már számos jelentős középület díszkivilágítása okoz örömet nem csupán a Szegedre látogatóknak, hanem a város polgárainak is.

A XX. század utolsó esztendeinek építészeti sikereit még hosszasan lehetne sorolni, ám Novák István inkább a legsürgetőbb feladatokra koncentrálni.

– Tavaly november végén új programot fogalmaztunk meg irodánkban, s ebben főépítésként azt tartam a városvezetés elé, milyen fejlesztéseket tartok nagyon fontosnak ahhoz, hogy Szeged még szebb és komfortosabb otthona legyen a város lakóinak – mondta el Novák István. – Megítélesem szerint az új önkormányzatnak – az autópálya megépítése mellett – minden erővel szorgalmaznia kell a nyugati elkerülő út megépítését. Ezzel ugyanis jelentősen csökkenne a városon áthaladó forgalom, s lehetőség nyílna a belső területek – gondolok itt a repülőtér, a Maty-éri sportközpont és a déli városrész – összekötésére. Fontos lenne városunk számára a déli híd megépítése is. Ám amíg ennek finanszírozására nincs elegendő pénz, a szegedi oldalon megkezdődhetne a nagykörút Tiszáig tartó szakaszának kiépítése, feltárhathnánk a vasúti pályaudvar ma még kihasználatlan területeit, s a meghosszabbított rak-

Novák István: Új programot fogalmaztunk meg.

Fotó: Schmidt Andrea

parti út tehermentesíthetné a zsúfolt Belvárost. Az újszegedi oldalon is jelentős építési területeket tárna föl egy olyan beruházás, amely a déli hídhoz kapcsolódva építené ki az utat a Tisza-töltésig.

Novák István szerint Szeged vonzerejét jelentősen növelné, ha tovább folytatódna a Belváros rekonstrukciója. Mint elmondta, a Kölcsey utca teljes felújításához már rendelkezésre állnak a kiviteli tervek, míg a város központját átszelő észak-déli sétálóutca megépítése a Dugonics tér–Árpád tér–Jókai utca–Aradi vértanúk tere irányába folytatódhatna. Nem halogatható sokáig a Széchenyi tér rehabilitációja sem.

– De akad tennivaló az előbb említett gyalogos tengely északi irányában is. Így például sürgető feladat a Vedres István Építőipari Szakközépiskola méltatlanul elhanyagolt épületének felújítása, tornateremmel bővítése. A Horváth Mihály utcában egyébként hamarosan eltűnik a Belváros egyik legcsönyább építménye, a fabarakk, aminek helyére magánberuházásban épül egy új társasház. A Takaréktár utca–Széchenyi tér–Tisza Lajos körút által határolt tömb rehabilitációja, be-

leérte a fürdő átépítését is, 2004 végére befejezhető, míg a Reök-palotában két év múlva állandó várostörténeti kiállítás és képtár nyílhatna. De hasonlóan fontos az, hogy végre megkezdődjék a városképet rontó, üres épületek – úgy mint a Kass Szálló, a Hági étterem, vagy a Nádor utca 3. szám alatti ház – felújítása is, s ennek érdekében mielőbb tárgyalásokat kellene kezdeni az önkormányzatnak a tulajdonosokkal. A szegedi terek közül pedig a Mars, az Indóház, a Bartók, a Rákóczi, a Szent György és a Szent István tér átépítésére kellene – megítélése szerint – első sorban koncentrálni az erőket az elkövetkező esztendőben. Természetesen a lakótelepek rehabilitációja, valamint Kiskundorozsma, Tápé és Szőreg központjának felújítása is kiemelkedő feladat – fogalmazott Novák István.

A főépítész hozzátette: ezek a beruházások összességében hatalmas pénzbe kerülnek, csakis pontosan ütemezve valósíthatók meg, s az önkormányzat dönt végül is arról, hogy milyen fontossági sorrendet állít fel Szeged fejlesztése során.

BÁTYI ZOLTÁN

Gyerekkorunk nagy havai

Mikor is volt ekkora hó Szegeden? Kapásból rávágja mindenki, legfőképp gyerekkorunkban. Isten áldotta jó dolog a gyerekkor, minden jobb, minden szebb és minden nagyobb volt akkor. Nemcsak Szegeden, de az ország minden pontján.

Caplatok most is a néha térdig érő hóban. Magánházak elé érek, ott legalább eltakarítják néha. Jó szomszédunk kocsiját szabaddígtatja, rá is köszönök illendően: de jó világ van most a hóhányókra! Visszafelel ő is: gyerekkorában volt ekkora.

Könnyű volt megállnom, mert fogott a hó. Meg is kérdezem friss téli jókedvvel, mekkora volt az akkori ekkora? És mekkora ő maga? Mondjuk, térdig érne az a magasság? Vagy kicsit fölőbb? Ami ma bokáig ér, gyerekszemmel nézve az is hegyvonulatnak számított, ha elhanyagolt két oldalra.

Optikailag is torzít a gyerekkor. Mindig mindent magunkhoz mérünk. Ha elkezdénem mondogatni, a Magas-Tátrát is hajazták, amikor bőszerűen nekiindultam, hogy megsózzam a kányák farkát! Máig rajtam röhögnek.

Mégis azt hiszem, ekkora régen volt. A másik szomszéd kutyája majdnem megveszik a gyönyörűségtől. Rohangál naphosszat, bele is hempereg, annyira kedvére való. Lefogadom, az ő gyerek-, bocsánat, kőlőkorában is a mostani a legnagyobb.

HORVÁTH DEZSŐ

Rómában lép fel a Szegedi Kortárs Balett

A Carmina Burana zárja az évadot

A Carmina Burana római bemutatójával a Szegedi Kortárs Balett zárja a magyar kultúra olaszországi bemutatkozásának programsorozatát.

Nem panaszkodhatnak a szegedi táncművészek, mostanában teleírhatják a naptárukat hazai és külföldi fellépések időpontjaival. Juronics Tamás és csapata december elején Szegeden tartott ősbemutatót; Juronics klasszikus sorozatának új darabjait, a Tűzmadár és a Bolero című táncműveket azóta Kecskeméten mutatják be, az elmúlt csütörtökön pedig megtartották a budapesti bemutatót is a Thália Színházban. Szinte onnan mennek a táncosok a reptérre, hiszen a két további Thália-beli előadás után, vasárnap reggel Rómába indulnak.

Megtisztelő felkérésnek tesznek eleget, hiszen az ő produkciójukkal zárul le a „magyar évad” Olaszországban. A magyar kultúra és művészet számos értékét bemutató programsorozat záró előadása Juro-

nics Tamás Carl Orff művére készült koreográfiája, a Carmina Burana lesz, amellyel a hazai sikorsorozat után már Franciaországban is elismerést szerzett magának a szegedi együttes. A római barokk színházban, a Teatro Valléban hétfőn este lesz a díszbemutató, amelyet a magyar kulturális évadot lezáró fogadás követ.

A táncosok másnap már hazautaznak, hiszen így is mindössze két napjuk marad az újabb külföldi fellépés előkészületeire. Január 17-én Finnországba mennek, Turkuban két alkalommal táncolják a Carmina Buranát. Bár Juronicsék a finnországi magyar kulturális intézet meghívásának tesznek eleget, információk szerint éppen ebben az időpontban testvérvárosi küldöttség is vendégszékenk Szegedről Turkuban, úgyhogy ennek tagjai, ha itthon még nem láthatták, Finnországban megnézhetik a századik előadása felérősen közelítő Orff-feldolgozást.

S. E.

Esküvő Mórahalmon, gyémántlakodalom Szegeden

A színház szerelmesei

Hat évtizede fogadott egymásnak örök hűséget Masa Irén és Masa Géza.

Fotó: Gyenes Kálmán

Hatvanadik házassági évfordulóját tartotta Szegeden Masa Géza és Masa Irén. A házaspár legkedvesebb elfoglaltsága a színházba járás.

– Hatvan éve is havazott, amikor lovas kocsival mentünk a mórahalmi templomba – emlékezett vissza házasságkötésükre Masa Irén. A néni férjével, Masa Gézával most ünnepelte gyémántlakodalmat.

Iréne néninek kezdetekben nem a leendő férje, hanem annak öccse kezdett el udvarolni. Géza bácsi akkoriban katonáskodott és csak 1939-ben szerelt le. Hazatért nagyszéksősi tanújukra és megismerkedett Irénke néniével. A szimpátia hamar kölcsönös lett és négy év múlva, pontosabban 1943. január 10-én kimondták a boldogító igent.

Masáék gazdálkodásból tartották fent magukat. Száz aranykoronán szőlőt, gyümölcsöt és paprikát termesztettek. Három lányuk született, akik férj-

hez menetelükig segítettek szüleiknek. A házaspár ahogy megöregedett, már nem bírta a mezőgazdasági munkát. Gyerekeik is hívták őket Szegedre, így 1984-ben be is költöztek.

– A papa eleinte nem tudta megszokni a nagyvárost, de most már jól érzi magát – mesélte felesége. Irénke néni Szegeden is dolgozott, tizenegy éven keresztül ültetős volt a színházban. Ekkor szerette meg az operát és az operettet. A könnyed műfajból a Mágán Miska a kedvence. Az operák közül pedig azokat szereti, melyekben Gregor József énekel.

Most már egyre ritkábban járnak színházba és a szabadtérre. Régebben viszont nem volt olyan évad, hogy ne néztek volna meg közösen legalább tíz előadást.

A család köszöntötte a házaspárt. Szinte mindenki ott volt az ebéden. A hat unoka közül viszont csak négy tudott eljönni, ugyanis ketten Floridában dolgoznak.

K. T.

Bajnokok a kávéházban

Világbaajnokok egymás közt címmel rendeznek kávéházi estet hétfőn 18 órátkor a Bartók Béla Művelődési Központ tárgyalótermében, ahol Bánki Horváth Béla és Savanya Norbert társalognak.

Hozzáértő klónozással nem szaporít embert

Lehet, hogy szélhámosság

Az emberiség aggódik és kételkedik. A napokban már a második klónozott baba születését jelentette be ugyanaz a társaság, amelyik karácsonykor az elsőt. Bizonyíték nincs.

A világ legnagyobb ufóvállását, a Nemzetközi Raeli Mozgalmat 1976-ban alapította Claude Vorilhon francia autóversenyző. Állítása szerint három évvel korábban, december 13-án, Szent Luca napján elragadták őt az elohimok és egy csillaghajón a bolygójukra vitték. Megtudta, hogy a földi élet létrehozása egy elohim tudományos program eredménye volt. 1975-ben ismét elrabolták, ekkor megismerte a klónozás rejtélyeit is. 1997 márciusában alapított gazdasági társaságának Clonaid programját Vorilhon – másképpen Rael (az Is-Rael, vagyis „fénytartó” kifejezésből) – olyan szülőknak ajánlja, akik 200 ezer dollárért szeretnék egy gyermeket klónozni.

A Clonaid vezetőnöje, Brigitte Boisselier az elmúlt év december 26-án bejelentette az első klónozott baba megszületését, január 4-én pedig azt közölte a Clonaid, hogy megvan a második klónozott gyermek, egy hollandiai leszibikus pár leánya. Az első bébi császármetszéssel, a második természetes úton született meg –

értésült a világ. Megtutuk még, hogy állítólag száz embriónt végeztek kísérleteket, tíz beültetést hajtottak végre, ebből öt sikeres, vagyis újabb három klónozott gyermek megszületése várható februárban.

Bizonyíték nincs. Ígérték ugyan, hogy egy független orvos csoport elvégezheti a DNS-vizsgálatokat, ám ez nem történt meg.

Venetianer Pál szegedi molekuláris biológus a hétköznapi nyelven génsebészetnek nevezett biokémiai technika etikai, jogi, szociológiai, politikai problémáinak is kiváló ismerője. Megkérdeztük, vajon ő elhiszi-e a főnti rész bejelentéseket, szerinte igaz-e, hogy megszületett az első klónozott ember.

– Nem – válaszolt lakonikusan a tudós, majd így folytatta: – Ígérték bizonyítékokat, de ezeket nem szállították, bár DNS-vizsgálattal be lehetne bizonyítani, hogy valóban klónozott gyermek született. Dolly bárny megszületése óta elvileg lehetséges az úgynevezett reprodukciós célú klónozás; de nem tudok elkép-

zelni annyira felelőtlen szakembert, aki képes lenne véghezvinni ezt az igen kockázatos cselekményt. Ami ráadásul esetleg visszavetheti a hasznos, gyógyászati célú kutatásokat. Azt gondolom, hogy a Clonaid-bejelentés: egyszerű szélhámosság. Más komoly genetikus sem akadt eddig, aki elhitte volna a két bébi meséjét. Venetianer professzor szerint azért, mert mindannyian tisztában vannak vele, hogy az eljárás mindössze 1-2 százalékos biztonsággal működik mondjuk egerek vagy juhok esetében, vagyis száz kísérlethől ha 1-2 a sikeres klónozás. Sohasem tudtak még majmot vagy patkányt, kutyát vagy macskát klónozni. Hogyan lehetne ember esetében ilyen arányú siker?

Mindazonáltal óriási károkat okozhat a tudománynak a felelőtlen bejelentés. Mert bár egyetlen komoly szakember sem támogatja a reprodukciós célú klónozást, de nagyon sokan igen fontosnak tartják a technika kutatását a terápiás klónozás céljaira. Mármint a fölösleges hisztériakeltés ezeknek a gyógyászati célú kutatásoknak is árthat, kiálthatja a globális tiltást.

S. E.